

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (kolmas koda)

25. aprill 2024*

Eelotsusetaotlus – ELTL artiklid 49 ja 54 – Asutamisvabadus – Äriühing, kes on asutatud ühes liikmesriigis, kuid tegutseb teises liikmesriigis – Äriühingu toimimine ja juhtimine – Riigisisised õigusnormid, mis näevad ette selle liikmesriigi õiguse kohaldamise, kus äriühing tegutseb – Asutamisvabaduse piirang – Põhjendatus – Võlausaldajate, vähemusaktsionäride ja töötajate huvide kaitse – Kuritarvituste ja fiktiivsete skeemide vastane võitlus – Proportsionaalsus

Kohtuasjas C-276/22,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Corte suprema di cassazione (Itaalia kassatsioonikohus) 11. aprilli 2022. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 22. aprillil 2022, menetluses

Edil Work 2 Srl,

S.T. Srl

versus

STE Sàrl,

menetluses osales:

CM,

EUROOPA KOHUS (kolmas koda),

koosseisus: koja president K. Jürimäe (ettekandja), Euroopa Kohtu asepresident L. Bay Larsen kolmanda koja kohtuniku ülesannetes, kohtunikud N. Piçarra, N. Jääskinen ja M. Gavalec,

kohtujurist: L. Medina,

kohtusekretär: ametnik M. Krausenböck,

arvestades kirjalikku menetlust ja 11. juuli 2023. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

– Edil Work 2 Srl ja S.T. Srl, esindaja: *avvocato* R. Vaccarella,

* Kohtumenetluse keel: itaalia.

- STE Sàrl, esindajad: *avvocati* A. Pontecorvo ja P. Sammarco,
 - Itaalia valitsus, esindaja: G. Palmieri, keda abistas *avvocato dello Stato* F. Meloncelli,
 - Euroopa Komisjon, esindajad: G. Braun, L. Malferrari ja M. Mataija,
- olles 19. oktoobri 2023. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,
- on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus puudutab ELTL artiklite 49 ja 54 tõlgendamist.
- 2 Taotlus on esitatud ühelt poolt Edil Work 2 Srl-i ja S.T. Srl-i ning teiselt poolt STE Sàrl-i vahelises kohtuvaidluses selle üle, kas hoonekompleksi nimega Castello di Tor Crescenza (edaspidi „loss“) omandiõiguse üleandmine kahele esimesele äriühingule on õiguspärane.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

- 3 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. novembri 2019. aasta direktiivi (EL) 2019/2121, millega muudetakse direktiivi (EL) 2017/1132 seoses äriühingute piiriülese ümberkujundamise, ühinemise ja jagunemisega (ELT 2019, L 321, lk 1), põhjenduses 2 on märgitud:

„Asutamisvabadus on üks liidu õiguse aluspõhimõtteid. Vastavalt [ELTL] artikli 49 teisele lõigule koostoimes [ELTL] artikliga 54 hõlmab äriühingute asutamisvabadus muu hulgas õigust asutada ja juhtida äriühinguid asukohaliikmesriigi õigusaktides sätestatud tingimustel. Euroopa Liidu Kohtu tõlgenduse kohaselt hõlmab see liikmesriigi õigusaktide alusel asutatud äriühingu õigust kujundada end ümber äriühinguks, mille suhtes kohaldatakse teise liikmesriigi õigust, juhul kui on täidetud teise liikmesriigi õigusaktides sätestatud tingimused ja eelkõige nõuded, mille viimane on kehtestanud määratlemaks äriühingu seost tema siseriikli[k]u õiguskorraga.“

Itaalia õigus

- 4 31. mai 1995. aasta seaduse nr 218 Itaalia rahvusvahelise eraõiguse süsteemi reformi kohta (legge n. 218 – Riforma del sistema italiano di diritto internazionale privato) (*GURI* nr 128, 3.6.1995, lk 1; edaspidi „seadus nr 218/1995“) artiklis 25 on ette nähtud:

„1. Äriühinguid, ühendusi, sihtasutusi ja kõiki muid avaliku või erasektori üksusi – ka juhul, kui neil puudub ühinguine laad – reguleeritakse selle riigi seadusega, kelle territooriumil asutamise menetlus lõpetati. Itaalia seadust kohaldatakse aga siis, kui juhatuse asukoht on Itaalias või kui nende üksuste põhitegevusala asukoht on Itaalias.“

2. Eelkõige reguleeritakse kohaldatava seadusega üksuse:

- a) õiguslikku staatust;
- b) ärinimetust või ärinime;
- c) asutamist, ümberkujundamist ja lõppemist;
- d) õigusvõimet;
- e) tema organite moodustamist, volitusi ja toimimisviise;
- f) üksuse esindamist;
- g) liikme või osaniku staatuse saamise ja sellest ilmajäämise viise ning sellest staatusest tulenevaid õigusi ja kohustusi;
- h) vastutust üksuse kohustuste eest;
- i) seaduse või asutamislepingu rikkumiste tagajärgi.

3. Registrijärgse asukoha teise riiki üleviimine ja eri riikides asukohta omavate üksuste ühinemine on kehtiv ainult siis, kui seda tehakse kooskõlas asjaomaste riikide seadustega.“

5 Tsiviilseadustiku (Codice civile) artikli 2381 teine lõik on sõnastatud järgmiselt:

„Kui see on asutamislepingu või üldkoosoleku otsuse järgi lubatud, võib juhatuse delegeerida oma volitused mõnest oma liikmest koosnevale täitevkomiteele või ühele või mitmele oma liikmele.“

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimus

- 6 Loss, mis asub Rooma (Itaalia) lähistel, oli selle kinnisasja haldamisega tegeleva äriühingu Agricola Torcrescenza Srl-i ainus vara. Nimetatud äriühing muutis 2004. aastal kõigepealt oma ärinime STA Srl-iks ja viis seejärel oma asukoha üle Luksemburgi, kus ta kujundati ümber Luksemburgi äriühinguks STE, jätkates lossi käitamist.
- 7 Luksemburgis peeti 2010. aastal STE erakorraline koosolek ning juhatuse ainuliikmeks nimetati S. B. S. B. nimetas sellel koosolekul F. F-i, kes ei olnud ei STE osanik ega juhatuse liige, üldvolitusega esindajaks, andes talle õiguse teha „kõiki vajalikke toiminguid ja tehinguid ilma eranditeta, kuid äriühingu majandustegevuse piires“ (edaspidi „vaidlusalune volituste andmine“).
- 8 F. F. andis STE nimel ja arvel 2012. aastal lossi üle S.T-le, kes andis selle seejärel üle Edil Work 2-le. STE esitas 2013. aastal Tribunale di Romale (Rooma esimese astme kohus, Itaalia) kaebuse S.T. ja Edil Work 2 vastu, paludes, et tuvastataks lossi omandi mõlema üleandmise tühisus, kuna vaidlusalune volituste andmine oli Itaalia õiguse kohaselt õigusvastane.

- 9 Tribunale di Roma (Rooma esimese astme kohus) jättis kaebuse rahuldamata, leides, et volitus on antud nõuetekohaselt. Kuna Corte d'appello di Roma (Rooma apellatsioonikohus, Itaalia) tühistas Tribunale di Roma (Rooma esimese astme kohus) kohtuotsuse, esitasid Edil Work 2 ja S.T. kassatsioonkaebuse Corte suprema di cassazionele (Itaalia kassatsioonikohus), kes on eelotsusetaotluse esitanud kohus.
- 10 Nimetatud kohus märgib, et seaduse nr 218/1995 artikli 25 lõikest 3 nähtub, et Itaalia õigusega on lubatud Itaalia äriühinguid välismaisteks äriühinguteks ümber kujundada, viies nende registrijärgse asukoha teise liikmesriiki, tingimusel et selline üleviimine on kehtiv nii päritoluliikmesriigis kui ka sihtliikmesriigis.
- 11 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu arvates tekib siiski küsimus, kas STE – kelle peamine tegevuskoht jäi Itaaliasse – asutamine Luksemburgi äriühinguna tähendab, et selle äriühingu juhtimistoimingutele kohaldatakse Luksemburgi õigust.
- 12 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib seoses sellega ühelt poolt, et vaidlusalusele volituste andmisele kohaldatava õiguse kindlaksmääramist võimaldav üldine tegur on seaduse nr 218/1995 artikli 25 lõike 1 järgi koht, kus äriühing on asutatud.
- 13 Kõnealuse sätte teises lauses on aga siiski ette nähtud, et Itaalia õigust kohaldatakse äriühingutele, kelle „põhitegevusala“ asukoht on Itaalias. Kuna STE keskne tegevuskoht, nimelt loss, mis on tema ainus vara, asub Itaalias, on vaidlusaluse volituste andmise suhtes kohaldatav õigus Itaalia õigus.
- 14 Tsiviilseadustiku artikli 2381 teises lõigus on sätestatud, et piiratud vastutusega äriühingu juhatus võib oma volitused delegeerida ainult oma liikmetele. Seega on volituste andmine kolmandale isikule õigusvastane.
- 15 Teiselt poolt märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus, et Euroopa Kohtu praktika kohaselt hõlmab asutamisevabadus liikmesriigi õiguse alusel asutatud äriühingu õigust kujundada end ümber teise liikmesriigi äriühinguks, tingimusel et on täidetud teise liikmesriigi õiguses sätestatud tingimused, eelkõige on täidetud teises liikmesriigis kehtestatud siduva teguriga seotud nõue. Sellest tuleneb, et üksnes asjaolu, et ainult registrijärgne asukoht – mitte juhatuse asukoht ega peamine tegevuskoht – on üle viidud, ei välista iseenesest asutamisevabaduse kohaldatavust ELTL artikli 49 alusel.
- 16 Nimetatud sätte kohaselt hõlmab asutamisevabadus nii äriühingute asutamist kui ka nende juhtimist. Juhtimistegevus peab toimuma direktiivi 2019/2121 põhjenduse 2 kohaselt asukohaliikmesriigi – kelleks käesolevas asjas on Luksemburgi Suurhertsogiriik – õiguses sätestatud tingimustel.
- 17 Neil asjaoludel otsustas Corte suprema di cassazione (kassatsioonikohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

„Kas [ELTL] artiklitega 49 ja 54 on vastuolus see, et liikmesriik, kus (piiratud vastutusega) äriühing on algselt asutatud, kohaldab sellele äriühingule riigisiseseid õigusnorme äriühingu toimimise ja juhtimise kohta, juhul kui [kõnealune] äriühing, kes on oma asukoha üle viinud ja ennast sihtkohaliikmesriigi õiguse alusel uuesti asutanud, jätab oma peamise tegevuskoha päritoluliikmesriiki ja kõnealune juhtimistoiming mõjutab määraval viisil äriühingu tegevust?“

Eelotsuse küsimuse analüüs

- 18 Kõigepealt väärrib märkimist, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on ELTL artiklis 267 sätestatud liikmesriigi kohtute ja Euroopa Kohtu vahelises koostöömenetluses Euroopa Kohtu ülesanne anda liikmesriigi kohtule tarvilik vastus, mis võimaldaks viimasel tema menetluses oleva kohtuasja lahendada. Seda arvestades tuleb Euroopa Kohtul talle esitatud küsimus vajaduse korral ümber sõnastada. Selleks võib Euroopa Kohus tuletada liikmesriigi kohtu esitatud teabest ja eelkõige eelotsusetaotluse põhjendustest need liidu õigusnormid, mida on põhikohtuasja vaidluse eset silmas pidades vaja tõlgendada (16. veebruari 2023. aasta kohtuotsus Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (varjupaigataotluse esitamise ajal veel sündimata laps), C-745/21, EU:C:2023:113, punkt 43).
- 19 Käesolevas kohtuasjas küsib eelotsusetaotluse esitanud kohus Euroopa Kohtult, kas ELTL artiklitega 49 ja 54 on vastuolus see, kui STE olukorras oleva äriühingu juhtimistoiminguid reguleerib Itaalia õigus, viidates asjaolule, et see äriühing asutati liikmesriigi, nimelt Itaalia Vabariigi äriühinguna, ning et ta viis seejärel oma asukoha üle ja ta asutati teise liikmesriigi õiguse, see tähendab Luksemburgi Suurhertsogiriigi õiguse alusel, jättes samas oma peamise tegevuskoha esimesena nimetatud liikmesriiki.
- 20 Euroopa Kohtu käsutuses olevast teabest, mida peab kontrollima eelotsusetaotluse esitanud kohus, nähtub aga, et selle üleviimise ja äriühingu ümberkujundamise käigus ei seatud mingeid piiranguid.
- 21 Kuna Itaalia äriühingu STA asukoha üleviimine ja ümberkujundamine Luksemburgi äriühinguks STE ei kuulu seega eelotsusetaotluse esitanud kohtu küsimusele vastamisel asjasse puutuvate asjaolude hulka, tuleb eelotsuse küsimus ümber sõnastada nii, et eelotsusetaotluse esitanud kohus soovib sisuliselt teada, kas ELTL artiklitega 49 ja 54 on vastuolus liikmesriigi õigusnormid, mis näevad üldiselt ette selle liikmesriigi riigisisese õiguse kohaldamise teises liikmesriigis asutatud, kuid põhiosas esimesena nimetatud liikmesriigis tegutseva äriühingu juhtimistoimingute suhtes.
- 22 Sellega seoses tuleb esimesena kindlaks teha, kas põhikohtuasjas kõne all olev olukord kuulub asutamisvabaduse kohaldamisalasse.
- 23 ELTL artikkel 49 koostoimes ELTL artikliga 54 annab asutamisvabaduse äriühingutele, kes on asutatud vastavalt liikmesriigi õigusele ja kellel on Euroopa Liidu piires registrijärgne asukoht, juhatuse asukoht või peamine tegevuskoht (25. oktoobri 2017. aasta kohtuotsus Polbud – Wykonawstwo, C-106/16, EU:C:2017:804, punkt 32).
- 24 Vastavalt ELTL artikli 49 teisele lõigule koostoimes ELTL artikliga 54 hõlmab asutamisvabadus viimati mainitud artiklis nimetatud äriühingute puhul eelkõige õigust asutada ja juhtida neid äriühinguid tingimustel, mida oma äriühingute jaoks sätestab selle liikmesriigi õigus, kus niisugune asutamine toimub (25. oktoobri 2017. aasta kohtuotsus Polbud – Wykonawstwo, C-106/16, EU:C:2017:804, punkt 33).
- 25 Peale selle on nendel äriühingutel õigus oma tegevusega tegeleda mõnes teises liikmesriigis ning nende registrijärgse asukoha, juhatuse asukoha või peamise tegevuskoha alusel saab kindlaks teha, millise liikmesriigi õiguskorrale nad alluvad, nagu seda tehakse füüsiliste isikute puhul kodakondsuse alusel (vt selle kohta 5. novembri 2002. aasta kohtuotsus Überseering, C-208/00, EU:C:2002:632, punkt 57).

- 26 Kuna liidu õigust ei ole ühtlustatud, on selle seose määratlemine, mille alusel määratakse kindlaks äriühingule kohaldatav riigisisene õigus, vastavalt ELTL artiklile 54 iga liikmesriigi pädevuses, kusjuures selles artiklis käsitletakse sellise seose loomise alusena võrdselt põhikirjajärgset asukohta, juhatuse asukohta ja peamist tegevuskohta (25. oktoobri 2017. aasta kohtuotsus Polbud – Wykonawstwo, C-106/16, EU:C:2017:804, punkt 34).
- 27 Käesoleval juhul nähtub eelotsusetaotlusest esiteks, et STE asutati 2004. aastal Luksemburgi äriühinguna, teiseks, et selle äriühingu registrijärgne asukoht on Luksemburgis, ja kolmandaks, et ta tegutseb põhiosas teises liikmesriigis, milleks on Itaalia Vabariik.
- 28 Arvestades käesoleva kohtuotsuse punktides 23–26 esitatud kohtupraktikat, tuleb asuda seisukohale, et kõnealuse äriühingu olukord ja eelkõige juhtimistoimingud, mida ta seoses oma tegevusega Itaalias tegi, kuuluvad asutamisvabaduse kohaldamisalasse.
- 29 Neil asjaoludel tuleb teisena kindlaks teha, kas liikmesriigi õigusnormid, mis näevad ette, et teises liikmesriigis asutatud äriühingu juhtimistoimingutele kohaldatakse riigisisest õigust põhjusel, et see äriühing tegutseb põhiosas esimesena nimetatud liikmesriigis, kujutavad endast asutamisvabaduse piirangut.
- 30 Asutamisvabaduse piiranguks ELTL artikli 49 tähenduses tuleb pidada kõiki meetmeid, mis keelavad, takistavad selle vabaduse kasutamist või muudavad selle vähem atraktiivseks (5. oktoobri 2004. aasta kohtuotsus CaixaBank France, C-442/02, EU:C:2004:586, punkt 11, ja 25. oktoobri 2017. aasta kohtuotsus Polbud – Wykonawstwo, C-106/16, EU:C:2017:804, punkt 46).
- 31 Tuleb aga märkida, et liikmesriigi õigusnormid – mis näevad ette, et teises liikmesriigis asutatud äriühingud, mis tegutsevad põhiosas esimesena nimetatud liikmesriigis, peavad oma juhtimistoimingute läbiviimisel järgima lisaks kohustustele, mis võivad olenevalt olukorrast tuleneda nende asukohaliikmesriigi õigusest, esimesena nimetatud liikmesriigi õigust – võivad selliste äriühingute juhtimise muuta raskemaks, kuna see võib kohustada neid järgima mõlema õigusnormide kogumiga kehtestatud nõudeid.
- 32 Sellest järeldub, et sellised õigusnormid võivad muuta asutamisvabaduse kasutamise vähem atraktiivseks ja kujutavad endast järelikult asutamisvabaduse kasutamise takistust.
- 33 Käesolevas juhul nähtub eelotsusetaotlusest, et STE on Luksemburgi õiguse alusel asutatud äriühing, kelle registrijärgne asukoht on Luksemburgis. Siiski nähtub samuti eelotsusetaotlusest, et kuna seoses juhtimistoimingutega kohaldatakse seaduse nr 218/1995 artikli 25 lõike 1 teist lauset, kuulub kõnealune äriühing Itaalia õiguse kohaldamisalasse üksnes põhjusel, et ta tegutseb põhiosas Itaalias.
- 34 Neil asjaoludel võib STE olukorras oleva äriühingu suhtes kohaldada kumulatiivselt nii Luksemburgi kui ka Itaalia õigust. Kahe liikmesriigi õiguse selline kumulatiivne kohaldamine võib muuta äriühingu juhtimise raskemaks.
- 35 Seega tuleb kolmandana analüüsida, kas asutamisvabaduse piirang, mis tuleneb sellistest õigusnormidest, nagu on kõne all põhikohtuasjas, võib siiski olla põhjendatud.

- 36 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt võiks asutamisvabaduse piirang olla lubatud ainult siis, kui seda õigustab ülekaalukas üldine huvi. Lisaks peab see olema kõnealuse eesmärgi saavutamiseks sobiv ega tohi minna kaugemale, kui on eesmärgi saavutamiseks vajalik (vt selle kohta 13. detsembri 2005. aasta kohtuotsus Marks & Spencer, C-446/03, EU:C:2005:763, punkt 35, ja 25. oktoobri 2017. aasta kohtuotsus Polbud – Wykonawstwo, C-106/16, EU:C:2017:804, punkt 52).
- 37 Sellega seoses tuleb kõigepealt märkida, et eelotsusetaotluse esitanud kohus ei ole esitanud põhjuseid, mis õigustaksid asutamisvabaduse piirangut, mis tuleneb seaduse nr 218/1995 artikli 25 lõike 1 teise lause kohaldamisest sellise äriühingu juhtimistoimingutele, kes on õiguspäraselt asutatud teise liikmesriigi õiguse alusel ja kes tegutseb põhiosas Itaalia territooriumil. Selliseid andmeid ei nähtu ka selle sätte ega tsiviilseadustiku artikli 2381 sõnastusest.
- 38 Seevastu nähtub Itaalia valitsuse menetlusedokumentidest esiteks, et kõnealust asutamisvabaduse piirangut õigustab eesmärk kaitsta aktsionäre, võlausaldajaid, töötajaid ja kolmandaid isikuid.
- 39 Sellega seoses olgu meenutatud, et Euroopa Kohtu poolt tunnustatud ülekaaluka üldise huviga seotud põhjuste hulgas on võlausaldajate ja vähemusosanike huvide kaitse (vt selle kohta 25. oktoobri 2017. aasta kohtuotsus Polbud – Wykonawstwo, C-106/16, EU:C:2017:804, punkt 54 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 40 Seega ei ole ELTL artiklitega 49 ja 54 põhimõtteliselt vastuolus liikmesriigi meetmed, mille eesmärk on see, et teise liikmesriigi õiguse alusel asutatud, kuid esimesena nimetatud riigi territooriumil põhiosas tegutseva äriühingu võlausaldajate, vähemusaktsionäride ja töötajate huve ei kahjustataks alusetult.
- 41 Käesoleva kohtuotsuse punktis 36 viidatud kohtupraktika kohaselt peab põhikohtuasjas kõne all olev piirang siiski olema võlausaldajate, vähemusaktsionäride ja töötajate kaitse eesmärgi saavutamiseks sobiv ega tohi minna kaugemale sellest, mis on eesmärgi saavutamiseks vajalik.
- 42 Kui seaduse nr 218/1995 artikli 25 lõike 1 teist lauset tuleb tõlgendada nii, et teise liikmesriigi õiguse alusel õiguspäraselt asutatud, kuid põhiosas Itaalias tegutseva äriühingu mis tahes juhtimistoimingute suhtes tuleb kohaldada Itaalia õigusnorme, siis ei ole võimalik kontrollida, kas konkreetsel juhul esineb võlausaldajate, vähemusaktsionäride või töötajate huvide kahjustamise oht. Nimelt tuleb täpsustada, et selline oht võib oleneda eelkõige tehtud toimingute liigist ja erineda sõltuvalt asjaomase äriühingu aktsionäride koosseisust. Lisaks võis eespool nimetatud huve arvesse võtta selle liikmesriigi õigusnormides, kus asjaomane äriühing asutati – asjaolu, mida Itaalia õigusnormide automaatne kohaldamine ei võimalda arvesse võtta.
- 43 Neil asjaoludel lähevad põhikohtuasjas vaidluse all olevad riigisisised õigusnormid kaugemale sellest, mis on vajalik käesoleva kohtuotsuse punktis 39 mainitud huvide kaitse eesmärgi saavutamiseks.
- 44 Teiseks väidab Itaalia valitsus, et põhikohtuasjas kõnealuste riigisiseste õigusnormide eesmärk on võidelda kuritarvituste vastu, takistades tegevust, millega luuakse puhtalt fiktiivseid skeeme, millel puudub majanduslik sisu.

- 45 Selle kohta olgu meenutatud, et on tõsi, et liikmesriigid võivad võtta kõik meetmed, et pettusi ennetada või nende eest karistada (vt selle kohta 9. märtsi 1999. aasta kohtuotsus Centros, C-212/97, EU:C:1999:126, punkt 38, ja 25. oktoobri 2017. aasta kohtuotsus Polbud – Wykonawstwo, C-106/16, EU:C:2017:804, punkt 61).
- 46 Lisaks võib maksustamise vältimise ja maksudest kõrvalehoidumise vastane võitlus põhjendada ELTL artiklis 49 ette nähtud asutamisvabaduse piirangut juhul, kui piirangu konkreetne eesmärk on takistada selliste puhtalt fiktiivsete skeemide loomist, millel puudub majanduslik sisu, kuid mille eesmärk on vältida makse, mis tuleks riigi territooriumil läbi viidud tegevuse tulemusena saadud kasumilt tavapäraselt maksta (vt selle kohta 12. septembri 2006. aasta kohtuotsus Cadbury Schweppes ja Cadbury Schweppes Overseas, C-196/04, EU:C:2006:544, punkt 55, ning 20. jaanuari 2021. aasta kohtuotsus Lexel, C-484/19, EU:C:2021:34, punkt 49).
- 47 Nagu Euroopa Kohus on leidnud, ei kujuta endast iseenesest kuritarvitust siiski ühelt poolt asjaolu, et äriühingu põhikirjajärgne või tegelik asukoht on valitud kooskõlas liikmesriigi õigusnormidega selliselt, et selle suhtes kohaldataks soodsamaid õigusnorme (vt selle kohta 9. märtsi 1999. aasta kohtuotsus Centros, C-212/97, EU:C:1999:126, punkt 27, ja 25. oktoobri 2017. aasta kohtuotsus Polbud – Wykonawstwo, C-106/16, EU:C:2017:804, punkt 40).
- 48 Teiselt poolt ei saa ainuüksi asjaolu, et äriühingu asukoht on ühes liikmesriigis, kuid põhiosas tegutseb ta teises liikmesriigis, anda alust üldisele eeldusele, et tegemist on pettusega, ega põhjendada meedet, mis riivab aluslepinguga tagatud põhivabaduse teostamist (vt analoogia alusel 25. oktoobri 2017. aasta kohtuotsus Polbud – Wykonawstwo, C-106/16, EU:C:2017:804, punkt 63).
- 49 Kui aga käesoleval juhul tuleks põhikohtuasjas kõne all olevaid õigusnorme tõlgendada nii, et need kohustavad süstemaatiliselt kohaldama Itaalia õigust iga teises liikmesriigis asutatud, kuid põhiosas Itaalias tegutseva äriühingu juhtimistoimingu suhtes, tähendaks see eelduse kehtestamist, et sellise äriühingu tegevus on kuritarvituslik. Sellised õigusnormid on käesoleva kohtuotsuse punktides 47 ja 48 esitatud kaalutlusi arvestades ebaproportsionaalsed (vt analoogia alusel 25. oktoobri 2017. aasta kohtuotsus Polbud – Wykonawstwo, C-106/16, EU:C:2017:804, punkt 64).
- 50 Neil asjaoludel tuleb esitatud küsimusele vastata, et ELTL artikleid 49 ja 54 tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus liikmesriigi õigusnormid, mis näevad üldiselt ette selle liikmesriigi riigisisese õiguse kohaldamise teises liikmesriigis asutatud, kuid põhiosas esimesena nimetatud liikmesriigis tegutseva äriühingu juhtimistoimingute suhtes.

Kohtukulud

- 51 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kolmas koda) otsustab:

ELTL artikleid 49 ja 54 tuleb tõlgendada nii, et

nendega on vastuolus liikmesriigi õigusnormid, mis näevad üldiselt ette selle liikmesriigi riigisisese õiguse kohaldamise teises liikmesriigis asutatud, kuid põhiosas esimesena nimetatud liikmesriigis tegutseva äriühingu juhtimistoimingute suhtes.

Allkirjad